

Forslag til endringer i forskrift om nettregulering og energimarkedet

Forslag om ny, forenklet tilknytningsprosess for små produksjonsanlegg

HØRINGSdokument 3 / 2026

SKREVET AV Jon Erik Ur Gjerde

FORSLAG TIL ENDRINGER I FORSKRIFT OM NETTREGULERING OG ENERGIMARKEDET

RME Høringsdokument 3 / 2026

Utgitt av: Reguleringsmyndigheten for energi
Forfatter: Jon Erik Ur Gjerde

Forsidefoto: Integrerte solceller på tak. Foto: Thomas Mo Willig/NVE

ISBN: 978-82-410-2576-1
ISSN: 2535-826X
Saksnummer: 202619724

Sammendrag: RME sender på høring et forslag om endringer i forskrift om nettregulering og energimarkedet. Forslaget går ut på at det lages en egen tilknytningsprosess for små produksjonsanlegg som etableres hos eksisterende uttakskunder. Tilknytningsprosessen er basert på et «informer og installer»-prinsipp. Nettselskapene må orientere kunden innen én måned dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å tilknytte produksjonsanlegget.

Emneord: AC-verdi, DC-verdi, Driftsmessig forsvarlig, Fornybardirektivet art. 17, Installert effekt, Lavspent distribusjonsnett, Lokal produksjon, Merkeytelse, Produksjon, Tilknytningsplikt, Tilknytningsprosess

Reguleringsmyndigheten for energi

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0310 Oslo

Telefon: 22 95 95 95

E-post: rme@nve.no

Internett: <https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/>

I RME bruker vi kunstig intelligens til bearbeiding av tekst og analyse av data. Innholdet er kvalitetssikret av forfatterne og RME står ansvarlig.

Innholdet kan brukes videre mot kreditering.

September, 2026

Innhold

Forord.....	4
1 Kort om høringen	5
1.1 Forslaget.....	5
1.2 Hvem berøres av forslaget?	5
1.3 Slik gir du høringsinnspill	5
1.4 Slik blir høringsinnspillene behandlet.....	5
2 Sammendrag.....	6
Det er behov for endringer av regelverket.....	6
RME har vurdert ulike løsninger basert på effektgrenser.....	6
Nærmere om RMEs vurderinger og forslag til endring.....	6
3 Bakgrunn	7
3.1 Forslagets kopling til RMEs metoder for tilknytning og annet mulig reguleringsbehov	7
4 Gjeldende rett	7
4.1 Markedsadgang og tilknytningsplikt	8
4.2 Vilkår for å få markedsadgang	8
4.3 Uttakskunders innmatingsrettigheter.....	9
4.4 Tilknytningsprosess og ledetider	10
4.5 Anleggsbidrag.....	11
4.6 Øvrig juridisk rammeverk.....	12
5 Utfordringer med dagens regelverk	14
5.1 Oppsummering og vurdering av utfordringer med dagens regelverk.....	14
5.2 Tidligere rapporter	15
5.3 RMEs erfaringer	15
6 RMEs vurderinger.....	18
6.1 Overordnet om den forenklede tilknytningsprosessen	18
6.2 Hvem gjelder den forenklede tilknytningsprosessen for?	18
6.3 Hvor stort kan produksjonsanlegget være?	19
6.4 Tilknytningspunkt med flere sluttbrukere	21
6.5 Kommunikasjon mellom kunde og nettselskap	21
6.6 Virkninger av at nettselskapet ikke overholder fristen	22
6.7 Når tilknytning ikke er driftsmessig forsvarlig	22
6.8 Om RMEs valg av regulering.....	22
7 Økonomiske og administrative konsekvenser	22
7.1 Konsekvenser av forenklet tilknytningsprosess	22
8 Merknader til bestemmelsen	24
8.1 Til ny § 3-3a.....	24
9 Forslag til endringer i forskrift om nettregulering og energimarkedet	25

Forord

Stortinget samtykket den 13. juni 2025 til å innlemme direktiv (EU) 2018/2001 om å fremme bruk av energi fra fornybare energikilder (fornybardirektivet (2018)), som rettet i 2020 og 2022, og med endringer gjennom delegert kommisjonsforordning (EU) 2022/759, i EØS-avtalen.

Den 3. mars 2026 ba Energidepartementet RME om å utarbeide forslag til forskriftsendringer for å gjennomføre kravene i direktivets artikkel 17 i norsk rett. Direktivets artikkel 17 stiller krav om at medlemsstatene skal lage en forenklet prosedyre for tilknytning til nettet for sluttbrukere med små anlegg for egenproduksjon av fornybar energi. Slike produksjonsanlegg skal kunne tilknyttes dersom nettselskapet ikke gir en tilbakemelding på hvorvidt det er driftsmessig forsvarlig innen én måned etter å ha mottatt meldingen. Etter direktivet skal prosedyren gjelde for anlegg med en kapasitet på høyst 10,8 kW, men prosedyren kan benyttes for anlegg opptil 50 kW under visse forutsetninger.

Energidepartementet har bedt RME om å sende forslaget på høring, oppsummere høringssvarene og gi vår anbefaling til endelige forskriftsendringer.

RME sender med dette vårt forslag på høring. Vi mener at det ikke innebærer store endringer å innføre artikkel 17 i norsk rett isolert sett, men at konsekvensene dersom nettselskapet ikke overholder fristen for å gi kunden tilbakemelding tilsier at grensen for den forenklete prosedyren i første omgang bør settes i nedre sjikt. Grensen kan eventuelt økes på et senere tidspunkt.

Oslo, september 2026

Kjetil Lund
vassdrags- og energidirektør

Tore Langset
direktør
Reguleringsmyndigheten for energi

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

1 Kort om høringen

1.1 Forslaget

Energidepartementet har bedt RME om å utarbeide et forslag til nødvendige forskriftsendringer for å gjennomføre kravene i fornybardirektivet¹ art. 17 i norsk rett, sende det på høring, oppsummere innkomne høringssvar og deretter gi Energidepartementet vår anbefaling til forskriftsendringer.

RME foreslår å innføre en ny, forenklet tilknytningsprosess for små produksjonsanlegg ved å tilføye en ny bestemmelse i forskrift om netregulering og energimarkedet² (NEM) § 3-3a.

Hensikten med endringen er at det skal bli enklere å etablere lokal produksjon hos eksisterende uttakskunder i lavspent distribusjonsnett. Forslaget vil gjøre prosessen for å tilknytte produksjon mer forutsigbar for kundene, og bidra til at kundene kan få raskere avklaringer fra nettselskapet.

RME sender forslaget på høring på vegne av Energidepartementet.

1.2 Hvem berøres av forslaget?

Alle er velkomne til å sende høringsinnspill.

Endringen berører særlig:

- Nettselskap (områdekonsesjonærer)
- Tilknyttede uttakskunder i lavspent distribusjonsnett
- Elektroinstallatører
- Tilbydere og leverandører av produksjonsteknologier egnet for lokal produksjon

1.3 Slik gir du høringsinnspill

Fristen for å sende høringsinnspill er 20. november 2026.

Du kan sende høringsinnspillet på flere måter:

- eFormidling
- KS Svarut
- Altinn
- E-post til rme@nve.no

Merk innspillet med referansenummer 202619724

1.4 Slik blir høringsinnspillene behandlet

Høringsinnspillene er offentlige og vil normalt bli publisert på RMEs nettside.

¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv ([EU\) 2018/2001](#) av 11. desember 2018 om å fremme bruk av energi fra fornybare energikilder (omarbeiding)

² Forskrift nr. 1413 av 24. oktober 2019 om netregulering og energimarkedet (NEM)

Etter høringsfristen vil RME vurdere innspillene som har kommet inn og ta stilling til om det er behov for å gjøre endringer i forslaget. Vi vil deretter så snart som mulig oversende vår anbefaling til Energidepartementet.

2 Sammendrag

I dette høringsdokumentet redegjør RME for vårt forslag til forskriftsendringer for å gjennomføre fornybardirektivet artikkel 17.

Det er behov for endringer av regelverket

Etter gjeldende regelverk kan ingen tilknytte et anlegg til nettet før nettselskapet har gitt sitt samtykke til det. Det betyr at kunden alltid må vente til nettselskapet har avklart at tilknytning er driftsmessig forsvarlig. For å oppfylle direktivets krav om at kunden skal få tilknytte anlegg for produksjon av fornybar energi hvis nettselskapet ikke underretter kunden om at det ikke er driftsmessig forsvarlig innen én måned, er det nødvendig med forskriftsendringer.

RME har vurdert ulike løsninger basert på effektgrenser

RME har sett på ulike modeller for hvordan den forenklete tilknytningsprosessen kan utformes. Vi har valgt å skille mellom anlegg tilknyttet på én- og trefase i den forenklete prosedyren for å hensynta at spenningsutfordringene er større på énfase. Vi har valgt en relativt lav grense for hvor stort produksjonsanlegget kan være før kunden ikke lenger er omfattet av den forenklete tilknytningsprosessen. Grensen er likevel høy nok til at det normalt er tilgjengelig takareal og ikke produksjonsanleggets størrelse, som vil være den begrensende faktoren. Videre har RME lagt til rette for at kunder kan etablere produksjonsanlegg med større merkeytelse og likevel bli omfattet av den forenklete tilknytningsprosessen.

Nærmere om RMEs vurderinger og forslag til endring

RME har valgt å sette grensen for hvilke anlegg som vil omfattes av den forenklete prosedyren i nedre sjikt, men likevel høyt nok til at de fleste produksjonsanlegg vil omfattes. RME har lagt vekt på at tilknytning av produksjonsanlegg i nettanlegg bygget og dimensjonert for uttak kan gi spenningsutfordringer. Vi mener derfor at større produksjonsanlegg må følge den ordinære tilknytningsprosessen, slik at kunden må vente på at nettselskapet bekrefter at tilknytningen er driftsmessig forsvarlig før produksjonsanlegget kan settes i drift.

På bakgrunn av dette har RME valgt å sette en grense på installert effekt på 6 kW og 11 kW ved tilknytning på hhv. én- og trefase. Vi har valgt at nominell effekt i vekselretteren (AC-verdi) skal være definerende for anleggets installerte effekt. På den måten kan kunden etablere et anlegg med høyere merkeytelse (DC-verdi) og likevel bli omfattet av forenklet tilknytningsprosess. Vi mener også at AC-verdi reflekterer teoretisk innmatingskapasitet best.

Nettselskapet må underrette kunden innen én måned hvis det ikke er driftsmessig forsvarlig å tilknytte produksjonsanlegget. Gjør ikke nettselskapet det, kan kunden anse tillatelse som gitt. Selv om nettselskapet har underrettet kunden om at tilknytning ikke er driftsmessig forsvarlig, må nettselskapet gjøre nødvendige tiltak for at tilknytning skal bli driftsmessig forsvarlig uten ugrunnet opphold. Etter gjeldende forvaltningspraksis kan ikke nettselskapene kreve betaling for slike tiltak av kunden. Innføringen av en forenklet tilknytningsprosess endrer ikke på dette.

3 Bakgrunn

3.1 Forslagets kopling til RMEs metoder for tilknytning og annet mulig reguleringsbehov

RME vedtok³ nylig metode for tilknytning til og bruk av nettet for kunder over 1 MW. Vedtaket ble pålagt og Energiklagenemnda fattet endelig avgjørelse 8. april 2026.⁴ RME arbeider for tiden med å fastsette metode for tilknytning til og bruk av nettet for kunder inntil 1 MW. Vi vil ta med oss erfaringer og avklaringer fra dette oppdraget i vårt videre arbeid med metoden for kunder inntil 1 MW, der det er naturlig. RME har satt i gang et arbeid med å se på effektutvekslingsrettighetene til uttakskunder i lavspent distribusjonsnett. Vi ser at det er behov for en avklaring av hvilke effektutvekslingsrettigheter kunder i lavspent distribusjonsnett har, især når dette ikke er eksplisitt avtalt. Dette gjelder spesielt tilknyttede uttakskunder som etablerer produksjon og ønsker å mate strøm inn på nettet. Spørsmålet er bl.a. om disse kundene har rett til å mate inn på nettet like mye som de har rett til å hente ut fra det, og hvor mye det i så fall er. Problemstillingen er ikke begrenset til kunder i lavspent distribusjonsnett. RME mener at vårt arbeid med effektutvekslingsrettigheter og å fastsette en metode for kunder inntil 1 MW bør sees i lys av dette oppdraget, men at fornybardirektivets art. 17 kan gjennomføres isolert og uavhengig av dette arbeidet.

Målet med utredningsarbeidet er at våre anbefalinger skal gjennomføre fornybardirektivet art. 17 i norsk rett. De foreslåtte endringene skal bidra til å oppfylle både energilovens formål og hensynene i fornybardirektivet. Målet er å tilrettelegge for økt installasjon av fornybar energi og gi et forutsigbart regelverk med en tydelig regulering av kundens rettigheter og nettselskapenes plikter.

En innføring av en forenklet prosedyre for tilknytning av små produksjonsanlegg innebærer i seg selv ikke store endringer fra dagens regelverk om tilknytning. Grunnet oppdragets tidsrammer, har vi valgt å avgrense anbefalingen til hvordan vi mener at fornybardirektivet art. 17 bør gjennomføres. Av den grunn foreslår vi ikke å regulere effektutvekslingsrettighetene til kunder i lavspent distribusjonsnett samtidig. RME vil fortsette å utrede behovet, og eventuelt anbefale forskriftsendringer for å regulere kunders effektutvekslingsrettigheter på et senere tidspunkt. Vi understreker at dette ikke er til hinder for at vår anbefaling i denne høringen kan gjennomføres.

4 Gjeldende rett

I dette kapittelet gir vi en oversikt over hva som er gjeldende rett og forvaltningspraksis når det gjelder uttakskunders rett til å etablere produksjon med fornybare energikilder for eget forbruk, tilknytningsplikten og nettselskapenes plikt til å ta betalt for kostnader som kunder utløser når de blir tilknyttet nettet, ber om økt kapasitet, eller bedre kvalitet. I tillegg redegjør vi for annet juridisk rammeverk som vi må forholde oss til i utredningsarbeidet.

Tilknytningsplikten for produksjon og kunder omfattet av nettselskaps leveringsplikt er regulert i hhv. energiloven §§ 3-4 a jf. forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 3-3 og energiloven § 3-3 jf. NEM § 3-1. Tilknytningsplikten har en side til nettselskapets plikt til å sørge for markedsadgang for alle til ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår etter NEM § 4-6.

³ RMEs [vedtak](#) av 2. juli 2025 (201913904-80)

⁴ Energiklagenemndas [avgjørelse](#) av 8. april 2026 (2025/1807)

4.1 Markedsadgang og tilknytningsplikt

Nettselskapene skal sørge for markedsadgang for alle som etterspør nettjenester til objektive og ikke-diskriminerende vilkår, jf. NEM § 4-6 første ledd. Det er en videreføring av den nå opphevede energilovforskriften § 4-4 bokstav d og gjennomføring av en direktivforpliktelse.⁵ Retten til markedsadgang gjelder tilsvarende for forespørsler om økt kapasitet som for forespørsler om nettilknytning. Det betyr at enhver som utgangspunkt har rett til nettilknytning og til å øke sin etterspurte kapasitet.

Tidligere gjaldt det ingen investeringsplikt. Retten til markedsadgang etter energilovforskriften var opprinnelig formulert som en plikt til å «stille ledig overføringskapasitet i nettsystemet til disposisjon for andre». Nå gjelder plikten til å sørge for markedsadgang uten hensyn til om det er ledig kapasitet i det eksisterende nettet, eller ikke. Det har lenge vært forutsatt at tildelingen av nettkapasitet skal skje til ikke-diskriminerende og objektive vilkår. Endringen av ordlyden i energilovforskriften § 4-4 og den senere flyttingen til NEM § 4-6 var ikke ment å endre rettstilstanden. Det er gjennom praksis etablert at tildeling av kapasitet til den som spurte først vil være en objektiv og ikke-diskriminerende tildeling av kapasitet. Dette omtales gjerne som prinsippet om først i tid, best i rett. Prinsippet er anvendt i forvaltningspraksis⁶ og innarbeidet i bransjen.⁷ For å ivareta aktørenes rett til markedsadgang er alle med konsesjon etter energiloven kapittel 3 pålagt en tilknytningsplikt,⁸ jf. energiloven §§ 3-3 til 3-4 a og NEM kapittel 3. Tilknytningsplikten er i praksis en utrednings-, tilknytnings- og investeringsplikt. Gjennom tilknytningsplikten må berørte konsesjonærer planlegge, investere i og, om nødvendig, søke konsesjon for nye nettanlegg som gjør det driftsmessig forsvarlig å imøtekomme kundens forespørsel om nettilknytning eller økt kapasitet.⁹

I tillegg har alle med områdekonsesjon etter energiloven § 3-2 plikt til å levere elektrisk energi til alle kunder innenfor det geografiske området konsesjonen gjelder for (leveringsplikt), jf. energiloven § 3-3 første ledd og NEM § 3-1. Det betyr at områdekonsesjonærer, i motsetning til anleggskonsesjonærer, har en plikt til å bygge nett helt frem til kunden.

Konsesjonærenes tilknytnings- og investeringsplikt er en følgeplikt.¹⁰ Det betyr at nettselskapenes plikt til å gi kunder markedsadgang i utgangspunktet initieres av kundeforespørsler om ny eller økt kapasitet. Nettselskapene har altså en plikt til å stille nettkapasitet til rådighet for kunder som ønsker å tilknytte seg eller å øke sitt effektuttak, og må gi denne uten ugrunnet opphold, jf. NEM §§ 3-2 fjerde ledd og 3-3 fjerde ledd. Hovedregelen er at kapasitet skal deles ut fortløpende basert på prinsippet om først i tid, best i rett. Nettselskapene må ha klare kriterier for hva som skal til for å bli tildelt kapasitet og hvordan tilknytningskøen håndteres dersom etterspørselen etter nettkapasitet er høyere enn den totale kapasiteten i nettet.

4.2 Vilkår for å få markedsadgang

Retten til markedsadgang er ikke absolutt. Det er i praksis fire typetilfeller som kan fritta nettselskap fra plikten til å gi markedsadgang. De fire tilfellene oppsummeres umiddelbart nedenfor.

⁵ Se Olje- og energidepartementets [høring](#) av forskrifter til gjennomføring av tredje energimarkedspakke.

⁶ [NVE 200709088-4](#), [NVE 201301315-7](#) og [RME 202119855-55](#)

⁷ [Reservere kapasitet til vanlige strømkunder](#), Reguleringsmyndigheten for energi, 8. august 2023
[NOU 2022: 6 Nett i tide – om utviklingen av strømmettet](#), kapittel 7.2.5 på s. 102

[Bransjenorm for nettilknytning](#), pkt. 7.5.1 på s. 30, Energi Norge, 22.10.2021

⁸ [Prop.5 L \(2017-2018\)](#) kapittel 3.2.5.2 på s. 34

⁹ Med driftsmessig forsvarlig menes at tilknytningen eller kapasitetsøkningen gir akseptable virkninger ut fra en teknisk faglig vurdering av nettet.

¹⁰ [Ot.prp.nr.62](#) (2008-2009) kapittel 4.1.1.2 på s. 34 og kapittel 4.1.2.2 på s. 38.

KUNDEN AKSEPTERER NETTAVTALEN

Det skal inngås en nettavtale direkte mellom nettselskapene og hver enkelt kunde, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-6. Det er denne avtalen som regulerer kunden og nettselskapets gjensidige rettigheter og plikter overfor hverandre. Dersom kunden ikke er villig til å inngå en slik nettavtale, bortfaller nettselskapets plikt til å sørge for at kunden får markedsadgang.¹¹

BEHOV FOR NETTINVESTERINGER

Dersom en kunde ber om tilknytning, har nettselskapet en plikt til å tilknytte kunden. Tilknytningsplikten har en side til investeringsplikten, ved at nettselskap plikter å gjennomføre nødvendige investeringer for å etterkomme forespørsler om nytilknytning og om økt kapasitet til innmating eller uttak. Nettselskapene har samtidig en plikt til å sørge for at nettet driftes forsvarlig. Det betyr at hvis det ikke vil være driftsmessig forsvarlig å tilknytte en ny kunde eller å gi en eksisterende kunde økt kapasitet i det eksisterende nettet, kan nettselskapet nekte tilknytningen eller kapasitetsøkningen inntil de har gjort nødvendige tiltak. De skal nekte tilknytning dersom de ikke vil overholde krav til strøm- og spenningsgrenser. Nettselskap kan søke om dispensasjon fra tilknytnings- og investeringsplikten. RME kan gi fritak fra leveringsplikten og NVE kan gi fritak fra plikten til å tilknytte produksjon, jf. energiloven §§ 3-3 og § 3-4 a jf. NEM §§ 3-1 og 3-3.

ANLEGGSBIDRAG

Et anleggsbidrag er et investeringsbidrag som går til dekning av påløpte kostnader knyttet til investeringer som er utløst av kunden selv, eller av andre kunder innenfor de siste ti år. Kundens betaling av anleggsbidraget er, gitt at vilkårene for at nettselskapet kan kreve inn et anleggsbidrag er oppfylt, et vilkår for markedsadgang. Det betyr at nettselskapets plikt til å gi markedsadgang faller bort dersom kunden ikke betaler et forskriftsmessig fastsatt anleggsbidrag.

MODENHETSVURDERING OG FREMDRIFTSKRAV

Nettselskapenes plikt til å sørge for markedsadgang etter NEM § 4-6 omfatter også en plikt til å hindre markedsbarrierer. Over tid har nettkapasitet blitt en stadig mer begrenset ressurs, et knapphetsgode. Dette har noen steder medført lange ledetider for aktører som ønsker nettkapasitet til sitt prosjekt – i enkelte områder mer enn andre. Aktører som reserverer nettkapasitet uten at det er realistisk at den vil tas i bruk eller som får reservere mer kapasitet enn de reelt har behov for, vil dermed fungere som en markedsbarriere for andre aktører som har behov for nettkapasitet. Reservasjon av mer kapasitet enn det kunden reelt har behov for og tidlig reservasjon uten å stille krav til fremdrift og/eller uten å tidsbegrense reservasjonen, vil kunne utgjøre et brudd på nettselskapenes plikt til å sørge for markedsadgang etter NEM § 4-6 første ledd.¹² Dette betyr at nettselskapene har en plikt til ikke å reservere mer kapasitet til kunden enn det kunden har behov for, og til å stille krav til fremdrift for å opprettholde reservasjonen. Dette er kodifisert i NEM §§ 3-4 og 3-5 som omfatter både uttaks- og innmatingskunders forespørsler om tilknytning eller kapasitetsøkning, i eksisterende så vel som i planlagt nett. Modenhetsvurderinger er beskrevet i RMEs anbefaling¹³ og Energidepartementets forslag til endringer av forskrift om nettregulering og energimarkedet.¹⁴

4.3 Uttakskunders innmatingsrettigheter

Hva en kundes effektutvekslingsrettighet er, er ikke eksplisitt omtalt i energiloven med tilhørende forskrifter. Vi vil i denne sammenhengen særlig vise til vårt svar på tolkningsanmodning fra Statnett

¹¹ Energiklagenemndas avgjørelse av 18. mars 2026 (2026/0158)

¹² RMEs [vedtak](#) av 26. oktober 2020 (202003156-10) og NVEs [vedtak](#) av 4. februar 2014 (201301315-12)

¹³ RMEs [anbefaling](#) til forskriftsendringer for mer effektiv tilknytning til strømnettet og bedre utnyttelse av dagens kapasitet.

¹⁴ Energidepartementets [forslag av 7. mai 2024](#) til endringer i forskrift om nettregulering og energimarkedet.

av 8. november 2023.¹⁵ I dette brevet uttaler vi at kunden som utgangspunkt kan utnytte sin tilknytning «fullt ut». Med uttrykket «fullt ut», sikter vi til avtalte kapasitetsgrenser mellom kunde og nettselskap. Utgangspunktet er at kundens avtalte kapasitet regulerer kundens effektutvekslingsrett. I fravær av avtale, må kundens effektutvekslingsrettigheter avgjøres basert på retten til markedsadgang etter NEM § 4-6, hvor kundens berettigede forventning står sentralt i vurderingen.¹⁶

For ordinære uttakskunder i distribusjonsnettet vil kundens overbelastningsvern normalt være avgjørende for kundens rett til uttak, med mindre annet er avtalt. Det er en lang og konsistent forvaltningspraksis at husholdnings- og fritidsboligkunder kan utnytte hele overbelastningsvernet.¹⁷ Energidepartementet har i en klagesak om anleggsbidrag overfor en hyttekunde i distribusjonsnettet lagt til grunn at det er overbelastningsvernet som avgjør hvor mye effekt en kunde har rett til å ta ut.¹⁸

RME har i vår forvaltningspraksis lagt til grunn at nettkunder har rett til å mate inn energi tilsvarende størrelsen på hovedsikringen.¹⁹ RME har i flere vedtak uttalt at kunder har rett til uttak og innmating tilsvarende hovedsikringen, men alle vedtakene er knyttet til kunder i lavspent distribusjonsnett og må sees i lys av at kundenes effektutvekslingsrett ikke har vært avtaleregulert. Ingen av vedtakene var knyttet til tilknytningspunkt på høyspent eller tilknytningspunkt på lavspent som deles av flere sluttbrukere (flermannsboliger og store boligbygg). Derfor er det heller ingen forvaltningspraksis på hvilken effektutvekslingsrettighet andre kunder enn tradisjonelle frittstående hytter og boliger har.

NETTSELSKAPS UTBEDRINGSANSVAR ETTER LEVERINGSKVALITETSFORSKRIFTEN

Kravene i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet (leveringskvalitetsforskriften) skal bidra til å sikre en tilfredsstillende leveringskvalitet, og har krav nettselskapene må følge. Nettselskap må bl.a. overholde krav til langsomme variasjoner i spenningens effektivverdi, jf. leveringskvalitetsforskriften § 3-3. Det betyr at spenningen i strømmettet skal ligge innenfor $\pm 10\%$ av den nominelle verdien. Hvis innmating fra et produksjonsanlegg gjør at spenningen kommer utenfor dette intervallet, skal nettselskapet gjøre tiltak for å sikre oppfyllelse av kravene i leveringskvalitetsforskriften § 3-3. Tiltak skal gjennomføres uten ugrunnet opphold, jf. leveringskvalitetsforskriften § 2-1 tredje ledd. Det kan ikke kreves særskilt vederlag for plikter i henhold til leveringskvalitetsforskriften § 2-1 tredje ledd. Dersom nettselskapet er ansvarlig for å utbedre spenningskvaliteten til en kunde, må nettselskapet ta kostnaden for dette. I tilfeller der en nettkunde forårsaker problemer med spenningskvaliteten, må kunden ta kostnaden for å utbedre forholdet.

4.4 Tilknytningsprosess og ledetider

Nettselskapene skal oppfylle tilknytningsplikten overfor uttaks- og innmatingskunder uten ugrunnet opphold, jf. energiloven §§ 3-3 til 3-4a og NEM §§ 3-1 til 3-3. For kunder omfattet av leveringsplikten har RME delt tilknytningsprosessen i to faser. Den første fasen er tiden fra kunden ber om tilknytning til nettselskapet gir kunden et tilbud om tilknytning med et estimert anleggsbidrag. Fase én er utført raskt nok hvis nettselskapet gir et tilbud innen seks uker, uten at tidsbruken må begrunnes ytterligere. Den andre fasen er tiden fra kunden aksepterer tilbudet til kunden er tilknyttet. Fase to er utført raskt nok hvis forespørselen er innfridd innen seks måneder, uten at tidsbruken må begrunnes ytterligere. Ved lengre tidsbruk for fase én og/eller fase to, kan

¹⁵ RMEs brev av 8. november 2023 er tilgjengelig [her](#).

¹⁶ RMEs [vedtak](#) av 17. januar 2025 (202112640-27), stadfestet av Energiklagenemnda ved [avgjørelse](#) av 28. november 2025 (2025/0996)

¹⁷ RMEs [vedtak](#) av 5. mars 2021 (202003180-18)

¹⁸ Olje- og energidepartementets [vedtak](#) av 6. november 2009 med referanse 09/00455-2, som stadfester NVEs [vedtak](#) av 22. desember 2008.

¹⁹ RMEs [vedtak](#) av 7. januar 2021 (202004787-9), RMEs [vedtak](#) av 15. desember 2023 (202312594-8) og RMEs [vedtak](#) av 15. desember 2023 (202312596-6)

nettselskapene likevel ha gitt tilknytning raskt nok om de kan gi en saklig begrunnelse for tidsbruken.

For tilknytning av produksjon, har RME presisert at kravet om «uten ugrunnet opphold» gjelder for alle aktiviteter som er nødvendig for å sikre tilknytning, altså både for tilknytningsprosessen sett under ett og isolert for hvert steg i prosessen.²⁰

Hvordan en forespørsel skal eller kan fremsettes overfor nettselskapet, er ikke regulert. RME har lagt til grunn at nettselskapet kan stille krav til hvem (på vegne av kunden) og hvordan en forespørsel skal fremsettes for nettselskapet, så lenge kravene er saklige og rimelige. Vi har også sagt at et krav om at forespørselen må sendes inn fra en (godkjent) elektroinstallatør på et nærmere angitt format og/eller i en gitt kanal, er saklig og forholdsmessig.²¹ Hvis nettselskapet ikke har krav om hvordan forespørselen skal sendes inn, må kunden kunne sende inn en forespørsel gjennom en av nettselskapets offisielle kanaler (post, e-post, kontaktskjema, «Min side», telefon, e-post osv.).

TIDSBRUK FOR DRIFTMESSIG FORSVARLIGHETSVURDERING (DF-VURDERING)

RMEs praksis for fase én er som nevnt at tidsbruken er forskriftsmessig om nettselskapet gir kunden et tilbud med et estimert anleggsbidrag innen seks uker. Vår erfaring er at nettselskapene i all hovedsak utfører fase én raskt nok. DF-vurderinger inngår i det nettselskapene må gjøre i denne fasen, men det gjør også eventuell prosjektering, innhenting av priser, utarbeidelse av tilbud og kommunikasjon med kunden og eventuell utførende entreprenør. Nødvendig tidsbruk for å gjøre en DF-vurdering og for å gi tilbakemelding til kunden på denne, antar RME derfor at normalt er betydelig kortere enn seks uker.

UTFALL AV DRIFTMESSIG FORSVARLIGHETSVURDERING (DF-VURDERING)

Nettselskapene har ikke lov til å tilknytte kunder dersom det vil medføre at spenningsgrensene angitt i leveringskvalitetsforskriften brytes eller overføringsgrenser (strømmgrenser) vil bli overskredet.²² Det betyr at nettselskap må gjøre en DF-vurdering av forespørsler om tilknytning og kapasitetsøkning for å avklare om nettiltak er nødvendig, før de kan imøtekomme den. Hvis nettiltak er nødvendig, skal de gjennomføres uten ugrunnet opphold og normalt kreve betaling for dette i form av et anleggsbidrag. Hvis det ikke er nødvendig å gjøre tiltak, må nettselskapet uten ugrunnet opphold gi kunden beskjed om at anlegget kan tilknyttes.

4.5 Anleggsbidrag

Anleggsbidrag er et investeringstilskudd som kunden betaler for nødvendige tiltak i forbindelse med tilknytning eller ved forsterkning av nettet til en eksisterende tilknytning (kapasitetsøkning).²³ Anleggsbidraget går til dekning av faktisk påløpte kostnader for investeringer utløst av kunden selv, eller av tidligere tilknyttede kunder.

Anleggsbidragsregelverket skal gi et prissignal ved å synliggjøre kostnadene kundene påfører nettet ved tilknytning eller økt kapasitet. Gjennom prissignalet får kunden grunnlag til å gjøre tilpasninger for å redusere behovet for nettinvestering. Eksempler på tilpasninger kunden kan vurdere er å endre dimensjonering eller velge å knytte seg til på et annet sted. Videre har anleggsbidraget til hensikt å fordele investeringskostnader mellom kunden(e) som utløser investeringen og nettselskapets øvrige kunder. Utover dette var det ved innføringen av dagens regelverk også sentralt å styrke kundens rettigheter og gi likere praksis på tvers av nettselskap. Overordnet skal reglene sikre at det ikke blir bygget mer nett enn nødvendig og legge til rette for at nye nettkunder etablerer seg til der

²⁰ RMEs [vedtak](#) av 22. desember 2022 (202118964-11)

²¹ RMEs [veileder](#) til innrapportering av tidsbruk for tilknytninger under 1 MW.

²² Driftsmessig forsvarlighetsvurderinger er nærmere omtalt i [RME Rapport 5/2024](#) kapittel 2.3 og 3.5

²³ Forskrift for omsetningskonsesjonærer § 1-3 bokstav a jf. kapittel 16.

det er ledig kapasitet eller rimeligst å knytte seg til nettet. Kunden mottar dermed også et lokaliseringssignal om hvor det er mest hensiktsmessig å be om tilknytning.

NÅR SKAL NETTSELskapet KREVE ANLEGSBIDRAG FRA KUNDEN?

Nettselskapet skal fastsette og kreve inn anleggsbidrag når kunder blir tilknyttet nettet, får økt kapasitet, eller ber om bedre kvalitet, og nettselskapet må investere i nye nettanlegg eller forsterke eksisterende nettanlegg for å etterkomme dette, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 16-1.

Nettselskapet skal også fastsette og kreve inn et anleggsbidrag fra kunder som senere blir tilknyttet til eller får økt kapasitet i et anleggsbidragsfinansiert nettanlegg. Plikten gjelder i ti år fra tidspunktet da kunden som utløste investeringen ble tilknyttet eller fikk økt kapasitet. Hensikten med tiårsregelen er å unngå uheldig tilpassing mellom aktører ved at kunden får insentiv til ikke å være den som utløser en investering. Dette kan føre til et uheldig «ventespill» mellom aktører som trenger nettilknytning i samme område.

NÆRMERE OM UTLØSERKRITERIET

Vurderingen av om investeringen «blir utløst» når kunden blir tilknyttet eller får økt kapasitet, er et spørsmål om tiltaket er nødvendig for å gjøre det driftsmessig forsvarlig å tilknytte kunden eller tillate kapasitetsøkningen. Plikten til å kreve anleggsbidrag etter forskrift for omsetningskonsesjonærer kapittel 16 henger direkte sammen med plikten til å «gjøre nødvendige tiltak» for å imøtekomme kundens forespørsel, jf. NEM § 3-1.²⁴

ANLEGSBIDRAG FOR UTVIDEDE EFFEKTRETTIGHETER

Kundens effektutvekslingsrettighet beror som nevnt på hva som er avtalt, men RME har lagt til grunn at effektutvekslingsrettigheten til kunder i lavspent distribusjonsnett er lik kundens hovedsikring (OV) når ikke noe annet er avtalt, og at det gjelder begge veier. Det betyr at i lavspent distribusjonsnetts er kundens rett på uttak og innmating lik kundens hovedsikring. Til illustrasjon vil en kunde tilknyttet på 230 V med 3x40A hovedsikring ha effektutvekslingsrett (rett på uttak og innmating) på ~ 15,9 kW. Nettselskapet skal ikke kreve anleggsbidrag fra kunden så lenge kunden holder seg innenfor dette. Motsetningsvis, dersom kunden øker sin hovedsikring, er dette en forespørsel om kapasitetsøkning som nettselskapet skal kreve anleggsbidrag for dersom forespørselen utløser investeringer i nettet.

RME har ikke forvaltningspraksis for kunder tilknyttet på høyspent. Det er derfor et uavklart spørsmål om effektutvekslingsrettighetene til høyspentkunder skal følge samme tilnærming som for kunder i lavspent distribusjonsnett. Det er dermed heller ikke avklart om, og i så fall når, slike kunder skal betale anleggsbidrag om kunden ønsker både innmating og uttak i tilknytningspunktet. Som vist til i kapittel 2.3 har vi ikke forvaltningspraksis for hvilken effektutvekslingsrettighet andre privatkunder enn hytter og eneboliger har. Det er uavklart om næringskunder og store boliger i lavspentnettet må betale anleggsbidrag dersom de ønsker innmating i tilknytningspunktet.

4.6 Øvrig juridisk rammeverk

Ved vurdering av eventuelle endringer i regelverket, må vi ta hensyn til øvrig juridisk rammeverk. I det videre redegjør vi kort for energiloven og Fornybardirektivet.

²⁴ RMEs [vedtak](#) av 3. oktober 2024 (202211990-24) punkt 5.1 med videre henvisninger. Vedtaket og uttalelsene fra Energiklagenemnda som det vises til gjelder anleggsbidrag i distribusjonsnett og plikten til å gjøre «nødvendige tiltak» etter leveringsplikten i NEM § 3-1 andre ledd. RME mener det gjelder tilsvarende for investeringer gjort i medhold av tilknytningsplikten i regional- og transmisjonsnett, og har lagt dette til grunn i RMEs [vedtak](#) av 13. februar 2026 (202408802-10) med tilhørende [revisjonsrapport](#). Vedtaket av 13. februar 2026 er påklaget.

ENERGILOVEN

Ved vurderinger av endringer i regelverket må vi holde oss innenfor energilovens rammer. Energiloven kommer til anvendelse på produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi.²⁵ Energilovens overordnede formål er å «[...] sikre at produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte, herunder skal det tas hensyn til allmenne og private interesser som blir berørt».

Forarbeidene ved ot.prp.nr.43 (1989-1990) viser til at: «Hovedmålsetningen for loven vil være å ivareta hensynet til riktig ressursbruk i produksjon og fordeling av energi. Lovreglene må legge til rette for organisasjonsmessige forhold i energiforsyningen som sikrer en samfunnsøkonomisk riktig tilpasning i produksjon og fordeling. Loven skal legge rettslig grunnlag for en effektivisering av kraftmarkedet. Loven skal ivareta hensynet til forbrukernes interesser.»

Det er videre lagt til grunn at begrepet «samfunnsmessig rasjonell» betyr det samme som samfunnsøkonomisk lønnsomhet. Dette innebærer at man både skal se hen til kostnads- og nytteelementer som kan verdsettes i kroner, og de elementer som i dag ikke kan verdsettes på en effektiv og allment akseptert måte.²⁶

Regjeringen har sendt et lovforslag til Stortinget om at Kongen i statsråd kan gi prioritert tilknytning når det er nødvendig for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser.²⁷ Loven er vedtatt, ble tilføyd energiloven som ny § 3-8 og trådte i kraft med virkning fra 1. juli 2026.²⁸

NYLIG IKRAFTSATTE REGULERINGER

I vurderingen av mulige endringer i regelverket må vi også ta hensyn til omkringliggende regelverk. Det er inntatt nye regler i NEM for å bidra til å gjøre tilknytningsprosessen raskere og bedre. En ny bestemmelse i NEM § 3-2a gir nettselskapene plikt til å holde av kapasitet til uttakskunder. Hensikten med bestemmelsen er at nettkunder som husholdninger og mindre næring skal slippe å måtte vente på tiltak i regional- og transmisjonsnettet.

Nettselskapenes plikt til å foreta en modenheitsvurdering er nå nærmere regulert i NEM § 3-4. Plikten gjelder også overfor aktører som hadde bedt om kapasitet før reguleringen ble iverksatt, jf. NEM § 3-5. Hensikten er å harmonisere tilknytningsprosessen på tvers av nettselskap og at kundeprosjektene må ha et minimum av realitet før de kan få plass i tilknytningskøen og fremdrift for å få beholde plassen.

Nylig inntatte NEM § 3-7 regulerer prinsipper for nettselskapenes DF-vurderinger. Hensikten er å gjøre nettselskapenes vurderinger mer transparente og legge til rette for at kunder som ønsker det skal få innsyn i vurderinger nettselskap har gjort knyttet til deres forespørsel. Det er også inntatt en ny bestemmelse i NEM § 3-6 der det stilles krav til registrering og rapportering av tidsbruk for mindre tilknytninger og i NEM § 3-8 som gir materielle og prosessuelle regler for når en kundes maksimalt tillatt effektuttak kan nedjusteres.

FORNYBARDIREKTIVET

Fornybardirektivet av 2009²⁹ ble gjennomført i norsk rett ved enkelte mindre forskriftsendringer.³⁰ Hensikten med direktivet er å etablere en felles ramme for å fremme energi fra fornybare kilder. Det

²⁵ Energiloven §1-1 første ledd

²⁶ Ot.prp.nr.62 (2008–2009) s. 25

²⁷ Prop. 49 L (2025–2026) Endringer i energiloven mv. (prioritert tilknytning til strømnettet av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser)

²⁸ Endringer i energiloven mv. (prioritert tilknytning til strømnettet av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser), [saksgang](#), Stortinget.no

²⁹ Europaparlaments- og rådsdirektiv [2009/28/EF](#) av 23. april 2009 om å fremme bruk av energi fra fornybare kilder

³⁰ [Prop.4 S](#) (2011–2012) Samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2009/28/EF om å fremme bruken av energi fra fornybare kilder (fornybardirektivet)

er pågående prosesser knyttet til at fornybardirektivet fra 2018 (Red II)³¹ skal tas inn i EØS-avtalen. Direktivet ble revidert i 2023 (Red III).

Fornybardirektivet (red II) art. 17 er ny sammenlignet med Fornybardirektivet av 2009. Artikkel 17 har følgende ordlyd:

«Article 17

Simple-notification procedure for grid connections

1. Member States shall establish a simple-notification procedure for grid connections whereby installations or aggregated production units of renewables self-consumers and demonstration projects, with an electrical capacity of 10,8 kW or less, or equivalent for connections other than three-phase connections, are to be connected to the grid following a notification to the distribution system operator.

The distribution system operator may, within a limited period following the notification, reject the requested grid connection or propose an alternative grid connection point on justified grounds of safety concerns or technical incompatibility of the system components. In the case of a positive decision by the distribution system operator, or in the absence of a decision by the distribution system operator within one month following the notification, the installation or aggregated production unit may be connected.

2. Member States may allow a simple-notification procedure for installations or aggregated production units with an electrical capacity of above 10,8 kW and up to 50 kW, provided that grid stability, grid reliability and grid safety are maintained.»

En «renewables self-consumer» er definert i direktivets art. 2 nr. 14 som «a final customer operating within its premises located within confined boundaries or, where permitted by a Member State, within other premises, who generates renewable electricity for its own consumption, and who may store or sell self-generated renewable electricity, provided that, for a non-household renewables self-consumer, those activities do not constitute its primary commercial or professional activity».

Det er ingen tilpasningstekst knyttet til art. 17 i EØS-komiteens beslutning.³²

5 Utfordringer med dagens regelverk

I dette kapittelet redegjør vi for utfordringer med dagens regelverk for etablering av produksjon i kombinasjon med uttak. Hensikten er å identifisere og vurdere styrker og svakheter ved regelverket, samt kartlegge eventuelle utfordringer knyttet til praktisering og etterlevelse. Dette er nødvendig for å kunne vurdere behovet for endringer ved implementering av fornybardirektivet art. 17.

5.1 Oppsummering og vurdering av utfordringer med dagens regelverk

Tilbakemeldinger RME har fått viser nokså stor enighet mellom nettselskaper knyttet til hva som er hovedutfordringene med dagens regelverk.

Kraftsystemet er basert på historisk produksjon, overføring, fordeling og bruk av energi. Produksjon var – og er fremdeles – hovedsakelig sentralt plassert i fjellområdene. Derifra overføres energien til sluttbrukerne i hele landet via transmisjons-, regional- og distribusjonsnett. Strømnettet er bygget og dimensjonert for enveis flyt fra overliggende nett til sluttbrukerne. Dette gjelder især lavspent distribusjonsnett. Når det etableres produksjon bak et tilknytningspunkt som historisk bare har hatt

³¹ Europaparlaments- og rådsdirektiv (EU) 2018/2001 av 11. desember 2018 om å fremme bruk av energi fra fornybare energikilder

³² EØS-komiteens [beslutning](#) av 11. juli 2025

uttak, kan det utløse et behov for forsterkninger i nettet. Det medfører at nettselskapene må reinvestere i nettet tidligere enn de ellers ville ha gjort, og kostnadene må i det vesentligste dekkes av kundene over nettleien. Det er også en konsekvens av RMEs forvaltningspraksis om at kunder i lavspent distribusjonsnett kan utnytte hele hovedsikringen sin begge veier (til uttak og innmating). Det medfører at nettselskapene ikke skal fastsette og kreve inne et anleggsbidrag fra uttakskunder som blir prosumenter fordi de eksempelvis etablerer sol på taket, selv om nettselskapet må gjøre tiltak i nettet for at dette skal bli driftsmessig forsvarlig. Det er først hvis disse kundene ber om mer kapasitet (øker sin hovedsikring) og det utløser investeringer i nettet, at nettselskapet skal kreve betaling fra kunden i form av et anleggsbidrag.

RMEs forvaltningspraksis er begrenset til kunder i lavspent distribusjonsnett. Det er derfor uklart for bransjeaktørene hvilken effektrettighet øvrige kunder har. Usikkerheten gjelder hvor mye kapasitet kunden har rett på i tilknytningspunktet og hvordan tilknytningspunktet kan utnyttes. RME omtaler rettighetene samlet som *kundens effektutvekslingsrettighet*. I tillegg er det utfordringer med såkalte sovende effektrettigheter. Problemet oppstår når kunder utnytter effektutvekslingsrettigheten i større mon enn tidligere og/eller bruken overstiger det nettselskapet har planlagt for og kan håndtere i drift.

Både tilknytningsplikten og leveringsplikten skal oppfylles «uten ugrunnet opphold». Selv om RME har hatt flere uenighetssaker til behandling som viser at nettselskapene ikke oppfyller plikten raskt nok, er vår erfaring at nettselskapene raskt vurderer om tilknytningen vil være driftsmessig forsvarlig. Vår oppfatning er at tidsbruken med å gi kunden et tilbud med et estimert anleggsbidrag ofte er knyttet til prosjektering av tiltak og innhenting av priser snarere enn til å vurdere om tiltak er nødvendig.

Basert på innspill vi har fått, tidligere utredninger og rapporter, samt egne erfaringer, ser vi at det er noen konkrete utfordringer i dagens regelverk som særlig bør fremheves. Dette er:

- Hvordan ivareta hensynet til samfunnsmessig rasjonell utbygging og utnytting av nettet når uttakskunder etabler egen produksjon
- Hva en kundes effektutvekslingsrettighet er
- Hvordan tilknytningsprosessen og krav til leveringskvalitet og -pålitelighet kan ivaretas ved implementering av fornybardirektivet art. 17.

5.2 Tidligere rapporter

Det har vært arbeid knyttet til prosumenter i distribusjonsnettet tidligere. I NVEs sommerprosjekt i 2019 så man på de teknisk-økonomiske virkningene av solceller i lavspenningsnettet.³³ Det samme var tema i en teknisk analyse av hvordan solkraft kan påvirke driften av det lavspente distribusjonsnettet publisert i januar 2021.³⁴ Fornybar Norge (tidligere Energi Norge) har også sett på mulige virkninger av solkraft i lavspent distribusjonsnett og sammenfattet sine funn i en rapport fra desember 2022.³⁵ Det gjennomgående i rapportene er at lokal produksjon er lønnsomt både for samfunnet og den enkelte, så lenge det ikke innebærer et behov for tiltak i distribusjonsnettet som ingen har betalingsvilje for. Videre viser rapportene at i svake nett og nett med lange avstander og få kunder skal det mindre til før det er nødvendig å gjøre tiltak. Det betyr at det i enkelte nettanlegg er plass til lite eller ingen lokal produksjon uten at det må investeres i nettet, med mindre energien brukes til å dekke eget forbruk.

5.3 RMEs erfaringer

I det vil vi gi en kort, tematisk redegjørelse for RMEs erfaringer.

³³ [NVE 202005688](#), Solceller i lavspenningsnettet, sommerprosjekt, august 2019.

³⁴ [RME Ekstern Rapport nr. 9/2020](#), Prosumenterers innvirkning på lavspente distribusjonsnett, januar 2021

³⁵ Hvordan få solkraft fra Norges hustak inn i kraftsystemet? [Energi Norge](#), 1. desember 2022.

ANLEGGSBIDRAG

RME har i vår forvaltningspraksis lagt til grunn at effektutvekslingsrettigheten til kunder i lavspent distribusjonsnett er lik hovedsikringen, og at det gjelder i begge retninger. Det betyr at kunder som installerer for eksempel solceller på taket uten å øke sitt overspenningsvern (OV), ikke ber om økt kapasitet og derfor ikke skal betale anleggsbidrag selv om det er nødvendig med tiltak for å gjøre det driftsmessig forsvarlig å mate strømmen inn på nettet. RME ser at det særlig kan ha to uheldige utfall:

1. nettselskapene må gjøre investeringer i nettet som ikke er samfunnsmessig rasjonelle, og
2. kostnadene for dette må dekkes av andre enn kundene som utløser investeringene.³⁶

Vi har et pågående arbeid med å se på reguleringen av kundenes effektutvekslingsrettigheter, og hvorvidt det er nødvendig å regulere uttakskunders innmatingsrettigheter når dette ikke er avtalt.

TIDSBruk FOR TILKNYTNINGER OG TILKNYTNINGSPROSESS

Tidskravet for å oppfylle tilknytningsplikten er regulert som et krav om «uten ugrunnet opphold». RME har forvaltningspraksis oppstilt utgangspunkt for hva som er raskt nok uten at det er krav til nærmere begrunnelse. Hvordan kunden kan fremsette en forespørsel overfor nettselskapene er ikke regulert, og vi ser at forskjellige nettselskap har ulike praksis for hvilke krav de stiller til kundens forespørsel. Vi har ikke sett behov for å regulere dette, men ser at implementeringen av fornybardirektivet art. 17 kan gjøre det nødvendig å vurdere dette på nytt.

GJENNOMFØRINGEN I ANDRE LAND

RME har sett hen til hvordan andre land har gjennomført Fornybardirektivet art. 17.

Danmark har satt grensen på 10,8 kW,³⁷ mens Sverige opererer med en grense på 43,5 kW.³⁸ I Sverige ble 43,5 kW valgt fordi det sammenfalt med en alt eksisterende regulering av småskala produksjon.³⁹ Slik RME forstår det, vil grensen på 43,5 kW beholdes selv om den særskilte reguleringen av småskala produksjon er vedtatt tatt ut.⁴⁰ RME vet ikke om regulering av anleggsbidrag for småskala produksjon vil videreføres når lovbestemmelsen oppheves med virkning fra 1. januar 2027, og i så fall hvordan.

Den svenske reguleringen lyder som følger:

”Avsteg från skyldigheten enligt 1 § får göras, om det

- 1. saknas ledig kapacitet och inte finns förutsättningar att åtgärda kapacitetsbristen på ett sätt som är samhällsekonomiskt motiverat utan att förstärka ledningen eller ledningsnätet, eller*
- 2. finns andra särskilda skäl.*

Trots första stycket får ett distributionsnätsföretag, i fråga om en anläggning för produktion av förnybar el vars inmatning kan ske med en effekt om högst 43,5 kilowatt, göra avsteg från anslutningsskyldigheten endast om

- 1. företaget underrättar den som begär anslutning om detta, och*
- 2. underrättelsen lämnas inom en månad från det att företaget har tagit emot begäran.”*

Den vedtatt opphevede svenske lovreguleringen for når nettselskapet ikke skal kreve anleggsbidrag for innmating fra såkalte mikroprodusenter, lyder som følger:

³⁶ Noe av kostnadene vil dekkes av nettselskapet gjennom den økonomiske reguleringen i form av lavere effektivitet, men brorparten må dekkes av kundene over nettleien.

³⁷ BEK nr 487 af 15/05/2025 [§ 15](#)

³⁸ Ellagen [kapittel 4](#) 2 §

³⁹ [Prop. 2021/22:153](#) kapittel 18.2 jf. kapittel 18.6 og kapittel 21 og [Ei R2020:02](#) kapittel 4.1 og kapittel 5.37

⁴⁰ [Prop. 2025/26:26](#) kapittel 7.1 og 16.5 jf. kapittel 4. Se også EU-domstolens avgjørelse av 2. september 2021 ([C-718/18](#))

”En elanvändare som har ett abonnemang för en säkring om högst 63 ampere ska inte betala någon avgift för att ansluta en produktionsanläggning som

1. producerar el vars inmatning kan ske med en effekt om högst 43,5 kilowatt, och

2. ansluts

a) där en anläggning för användning av el redan är ansluten, och

b) med en effekt som inte överstiger uttagsabonnemangets effekt.”

Den danske reguleringen lyder som följer:

”Netvirksomheder skal senest 30 dage efter modtagelsen af en fuldstændig underretning om nettilslutning af VE-anlæg med en samlet kapacitet, der er lig med eller mindre end 10,8 kW, give ansøgeren besked om, hvorvidt anlægget kan tilsluttes umiddelbart i forbrugsinstallationen uden yderligere tekniske undersøgelser i forhold til sikkerhedsmæssige betænkeligheder eller systemkomponenters tekniske inkompatibilitet.”

Irland har satt en grænse på 25 A (6 kW) for én-fase og 16 A (11 kW) for trefase tilknytning, med en frist for nettselskapet til å gi sin tilbakemelding på 20 dager.⁴¹

⁴¹ CRU/20174 og «[Company Standard – Conditions Governing the Connection and Operation of Micro Generation](#)» kapittel 1 og kapittel 4.2

6 RMEs vurderinger

I dette kapitlet beskriver vi anbefalt forenklet tilknytningsprosess for små produksjonsanlegg, herunder hvem som omfattes av prosessen og hvilke valg og vurderinger RME har gjort.

6.1 Overordnet om den forenklete tilknytningsprosessen

Proessen er basert på en «informer og installer»-tilnærming og utløses av at kunden informerer nettselskapet om at et produksjonsanlegg skal installeres. For alle praktiske formål er dette en anmodning om at nettselskapet avklarer hvorvidt det er driftsmessig forsvarlig (DF) at sluttbrukeren blir plusskunde, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 1-3 bokstav m. Etter den forenklete tilknytningsprosessen, må nettselskapet gjøre en driftsmessig forsvarlighetsvurdering (DF-vurdering) og underrette kunden om utfallet innen én måned. Hvis det er DF, er det ikke nødvendig å underrette kunden om utfallet fordi kunden kan anse tillatelse som gitt om nettselskapet ikke overholder fristen. Av samme grunn er det viktig at nettselskapet underretter kunden innen fristen dersom tilknytningen *ikke* er DF.

6.2 Hvem gjelder den forenklete tilknytningsprosessen for?

Den forenklete tilknytningsprosessen gjelder for sluttbrukere som er tilknyttet nettet, jf. forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 1-3. RME har vurdert hvorvidt en forenklet tilknytningsprosess også bør få anvendelse for kunder som ber om nettilknytning, men vi mener at prosessen ikke er egnet til å kombinere med eller erstatte den ordinære tilknytningsprosessen. RME viser særlig til at reglene om fastsettelse og innkreving av anleggsbidrag etter forskrift for omsetningskonsesjonærer kapittel 16 vanskelig lar seg harmonisere med en forenklet tilknytningsprosess. Derfor gjelder ikke forenklet tilknytningsprosess for nye tilknytninger. For kunder som ønsker nytilknytning og som vil ha både innmating og uttak, gjelder den ordinære tilknytningsprosessen. RME understreker at tilknytningen likevel skal skje uten ugrunnet opphold,⁴² og at det med gjeldende forvaltningspraksis ikke vil gi en vesentlig lengre ledetid for denne kundetypen.

Det er en forutsetning for å omfattes av den forenklete tilknytningsprosessen at produksjonsanlegget produserer fornybar energi.⁴³ Forskriften er teknologinøytral. Solcelleanlegg vil med dagens teknologi likevel være den dominerende produksjonsformen for anlegg i denne aktuelle størrelsesorden.

NÆRMERE OM «DEMONSTRASJONSPROSJEKTER»

Fornybardirektivet art. 17 nr. 1 skal også gjelde for «demonstration projects» som har en kapasitet på høyst 10,8 kW. Hva et demonstrasjonsprosjekt er, er ikke definert eller nærmere omtalt i direktivet. RME har definert et demonstrasjonsprosjekt som «videreutvikling av en fungerende løsning (produkt, tjeneste eller prosess) for uttesting i stor skala før den eventuelt settes i full industriell produksjon eller lanseres som fullverdig tjeneste.»⁴⁴ Dette samsvarer med hvordan begrepet er definert av andre.

Ingen av de landene RME har sett hen til har inkludert demonstrasjonsprosjekter i nasjonal regulering ved sin gjennomføring av art. 17, jf. omtalen i kapittel 3.3.3 ovenfor.

⁴² Dette er nærmere omtalt i kapittel 3 og kapittel 6 i Energidepartementets [høringsnotat](#) av 7. mai 2024.

⁴³ Definisjonen av fornybar energi i forskrift om opprinnelsesgarantier for produksjon av elektrisk energi [§ 3 bokstav b](#) tilsvarer definisjonen av fornybar energi i fornybardirektivet art. 2 nr. 1.

⁴⁴ RME, [Pilot og demonstrasjonsprosjekter](#)

Direktiver må ikke gjennomføres etter sin ordlyd, men de skal gjennomføres etter sitt formål.⁴⁵ Fornybardirektivet har som primærformål å øke innslaget av fornybar energi, men har også til formål å redusere energiforbruket, jf. bl.a. tredje og fjerde avsnitt i direktivets fortale.

Vi mener at den reguleringen RME foreslår vil fange opp eventuelle demonstrasjonsprosjekter for produksjon av energi. Vi bemerker at alle teknologier og prosesser for produksjon av elektrisk energi er omfattet av den forenklete tilknytningsprosessen, forutsatt at energien kommer fra fornybare energikilder. RME har derfor vurdert at det ikke er nødvendig å omtale demonstrasjonsprosjekter særskilt i den nasjonale reguleringen.

RME understreker at eventuelle demonstrasjonsprosjekter som kan redusere en kundes energiforbruk fritt kan etableres uten at nettselskapet må gi sitt samtykke, forutsatt at dette kan skje innenfor det eksisterende overspenningsvernet (kundens hovedsikring). Vi mener derfor at direktivets krav om en forenklet prosess for demonstrasjonsprosjekter som kan redusere kundens totale energiforbruk er ivare tatt gjennom leveringsplikten.

6.3 Hvor stort kan produksjonsanlegget være?

Innmating kan være utfordrende i nettanlegg som er bygget og dimensjonert for uttak. Lavspent distribusjonsnett (fordelingsnett) er radielt driftet, med én eller flere kretser fra nettstasjonen til de ulike kundene som forsynes av denne. Produksjon av fornybar energi fra sol skjer i sommerhalvåret, mens forbruket er størst om vinteren. Videre er produksjonen – avhengig av montering og vinkling av solcellepanelene – normalt høyest midt på dagen, mens forbruket er størst morgen og ettermiddag. Det betyr at produksjonen er størst når forbruket er lavest. Dette kan gi spenningsutfordringer i nettet, både hos kundene og i nettstasjonen. RME viser til at det etter leveringskvalitetsforskriften er krav til at spenningen i tilknytningspunktet skal være innenfor ± 10 % av nominell spenning, jf. § 3-3.

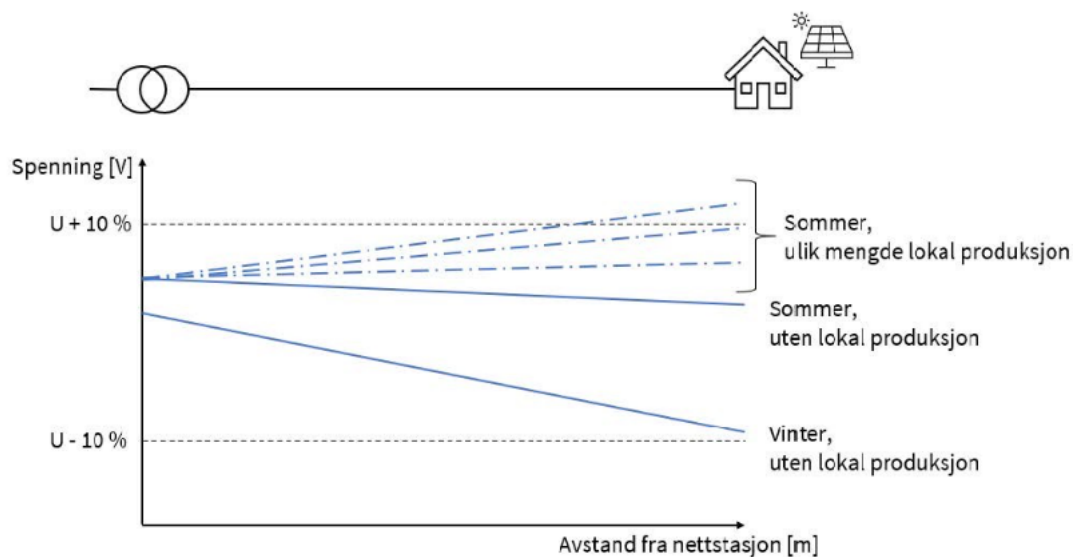
Utfordringen er størst i svake nett⁴⁶ og nett med få kunder og/eller nettstasjoner som forsyner store avstander. Videre vil utfordringen øke i takt med antall kunder som har egen produksjon og leverer strøm til nettet. Kundens plassering har også betydning, og innmating nært nettstasjonen byr på andre utfordringer enn innmating lengre ut på radialen.

Et solcelleanlegg fører til spenningsstigning, men hvor mye avhenger av bl.a. størrelsen på anlegget, nettimpedansen, om det er et énfase eller trefaseanlegg, og om det er tilknyttet et IT- eller TN-nett. Større anlegg gir større spenningsstigning, et anlegg på énfase vil gi en høyere spenningsstigning enn tilsvarende anlegg på trefase, og svake nett gir høyere spenningsstigning enn anlegg i sterkere nett.

Alt dette tilsier at grensen for den forenklete tilknytningsprosessen bør settes lavt.

⁴⁵ EØS-avtalen art. 7 og Romatraktaten art. 288

⁴⁶ RME, [Forklaring på noen begreper brukt innen spenningskvalitet](#)

Figur 1: Skisse for spenningen langs en radial om vinteren og sommeren. Her er det tenkte nettet svakt. I et sterkere nett vil linjene ligge tettere mot midten.

Simuleringer RME tidligere har gjort viste at det vil gi brudd på leveringskvalitetsforskriften i de fleste tilfeller dersom alle kunder under samme nettstasjon har produksjonsanlegg med kapasitet på 10 kW eller mer.⁴⁷ RMEs erfaringer er imidlertid at utbredelsen av solcelleanlegg i lavspenningsnettet er lavere enn først antatt. Vi antar derfor at antall sluttbrukere med egen produksjon vil være begrenset både på samme krets og under samme nettstasjon. Videre er heller ikke innmatet effekt nødvendigvis lik anleggets installerte effekt. I tillegg til orientering og helning på panelene kan nettap, temperatur, skygger på deler av panelene, møkkete paneler og generell degradering av panelene over tid påvirke hvor mye energi som produseres. Hvor stor andel av egen produksjon kunden bruker selv har også betydning. Et konservativt anslag er at maksimal innmating er 75 % av installert kapasitet.⁴⁸ Vi mener derfor det er forsvarlig å sette grensen for hvor stort et produksjonsanlegg kan være noe høyere enn det ville vært dersom egenproduksjon hadde vært vanlig hos alle sluttbrukere.

Vi mener likevel at det er nødvendig å differensiere mellom én- og trefasetilknytninger for å hensynta at spenningsstigningen ved innmating på énfase er det dobbelte sammenlignet med trefase, alt annet likt.

Nettsystem	IT-nett	TN-nett
Antall faser		
Enfaseanlegg	$\Delta U = \frac{P_{\text{merkeeffekt}}}{I_{k2}}$	$\Delta U = \frac{\sqrt{3} * P_{\text{merkeeffekt}}}{I_{k2}}$
Trefaseanlegg	$\Delta U = \frac{P_{\text{merkeeffekt}}}{2 * I_{k2}}$	$\Delta U = \frac{P_{\text{merkeeffekt}}}{\sqrt{3} * 2 * I_{k2}}$

Tabell 1: Forenklete formler for beregning av spenningsstigning fra enkeltstående solcelleanlegg

På bakgrunn av dette mener RME at grensen for hvor stor anleggets installerte effekt kan være, bør settes til 6 kW og 11 kW for hhv. tilknytning på én- og trefase. Vi har hensyntatt at de fleste er tilknyttet på 230 V, men at det også er kunder tilknyttet på 400 V. De fleste anlegg installert på eneboliger og rekkehus vil omfattes av den forenklete tilknytningsprosessen med denne grensen.⁴⁹

⁴⁷ NVE 202005688, Solceller i lavspenningsnettet, sommerprosjekt, august 2019, kapittel 4 og kapittel 5.

⁴⁸ RME Ekstern Rapport nr. 9/2020, Prosumenter innvirkning på lavspente distribusjonsnett, januar 2021, kapittel 3.6

⁴⁹ RME Ekstern Rapport nr. 9/2020, Prosumenter innvirkning på lavspente distribusjonsnett, januar 2021, kapittel 3.6.3

RME har valgt å definere anleggets installerte effekt utfra nominell effekt i vekselretteren (AC-verdi). Det betyr at kundene kan ha et produksjonsanlegg med høyere merkeytelse (DC-verdi) og likevel bli omfattet av den forenklede tilknytningsprosessen, så lenge AC-verdien er under grensene. RME har vektlagt at nettselskapene allerede har en plikt til å registrere AC-verdiene til alle anlegg som mater kraft inn på sitt nett etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 6-17 tredje ledd.⁵⁰

6.4 Tilknytningspunkt med flere sluttbrukere

RME mener at den forenklede tilknytningsprosessen vil være enkel, oversiktlig og lett å praktisere for tilknytningspunkt som har én kunde. Det vil være tilfelle for alle tilknytningspunkt som bare har en sluttbruker / ett målepunkt, slik som eneboliger, hytter og fritidshus. Det er imidlertid svært mange sluttbrukere som deler tilknytningspunkt ved at det er flere målepunkt bak samme tilknytningspunkt. Vi viser til at det er krav om at boenheter og fritidsboliger skal måles og avregnes individuelt etter forskrift for omsetningskonsesjonærer § 13-1 bokstav i. Det vil også være flere målepunkt i bygninger med kombinert formål (bolig og næring), og det kan være flere målepunkt i tilknytningspunkt som bare har næringskunder. Hvert av disse målepunktene vil være en sluttbruker, med mindre det er et målepunkt for produksjon. Det reiser spørsmålet om det er tilknytnings- eller målepunktet som skal være førende for om den forenklede tilknytningsprosessen kommer til anvendelse.

Dersom det er tilknytningspunktet som er førende, vil den forenklede tilknytningsprosessen alltid være begrenset til anlegg med installert kapasitet (AC) på 11 eller 6 kW. Er det antall målepunkt som er førende, kan den forenklede tilknytningsprosessen derimot anvendes på flere anlegg. Illustrert med en firemannsbolig med ett tilknytningspunkt på trefase og fire målepunkt, vil forskjellen være 33 kW ($4 \times 11 = 44$ kW). RME mener at den forenklede tilknytningsprosessen må knyttes til målepunktet. Hvis ikke, ville kunder med delt tilknytningspunkt hatt dårligere rettigheter enn kunder som har sitt eget tilknytningspunkt. Det betyr imidlertid ikke at hver enkelt sluttbruker kan overføre sine rettigheter til et annet målepunkt bak tilknytningspunktet. En boligblokk med 20 målepunkt tilknyttet med trefase i tilknytningspunktet kan ha inntil 20 produksjonsanlegg – ett bak hvert målepunkt, hver med installert kapasitet på inntil 11 kW. De kan imidlertid ikke ha ett stort produksjonsanlegg på 220 kW bak ett målepunkt og likevel bli omfattet av den forenklede tilknytningsprosessen.

RME understreker at dette ikke er til hinder for at disse kan etablere ett større produksjonsanlegg – for eksempel bak målepunktet for boligselskapets fellesfunksjoner. Det betyr bare at tilknytningen da må følge den ordinære tilknytningsprosessen.

6.5 Kommunikasjon mellom kunde og nettselskap

Nettselskapets kommunikasjon med kunden må kunne dokumenteres. Derfor mener RME at det må være et krav om at underrettelsen til kunden skal være skriftlig. Utover et krav om skriftlighet, ser ikke RME at det er behov for å regulere kommunikasjonen mellom kunde og nettselskap nærmere.

Vi har tidligere gitt uttrykk for at nettselskap bl.a. kan stille krav til av hvem og hvordan en forespørsel kan fremsettes overfor nettselskapet, gitt at kravene er saklige og rimelige.⁵¹ Hvis nettselskapet ikke har satt slike krav, kan kundene informere om at de vil installere produksjonsanlegg (bli plusskunde) gjennom en av nettselskapets offisielle kanaler (post, e-post, kontaktskjema, «Min side», e-post, telefon osv.). RME mener nettselskapet kan kreve at forespørsler om å installere produksjonsanlegg bak et eksisterende tilknytningspunkt, skal fremsettes av en (godkjent) elektroinstallatør, på et nærmere angitt format og/eller i en gitt kanal.

⁵⁰ Se [RME Høringsdokument nr. 4/2022](#) kapittel 2 og kapittel 5.3.5 og [RME Rapport nr. 9/2022](#) kapittel 3.6 og kapittel 4.3

⁵¹ RME, [Veileder til innrapportering av tidsbruk for tilknytninger under 1 MW](#)

6.6 Virkninger av at nettselskapet ikke overholder fristen

Dersom nettselskapet ikke underretter kunden om at tilknytningen ikke er driftsmessig forsvarlig innen fristen på én måned, skal det likestilles med at nettselskapet har gitt sin tillatelse. Det betyr at kunden kan installere og idriftsette produksjonsanlegget etter fristens utløp. Fristen starter å løpe når nettselskapet har mottatt kundens forespørsel og utløper på samme dato i påfølgende måned, jf. domstoloven § 148. Hvis påfølgende måned ikke har denne datoen, utløper fristen på månedens siste dag. Det betyr at hvis kunden eksempelvis ber om å tilknytte et produksjonsanlegg omfattet av den forenklete tilknytningsprosessen den 31. januar, utløper fristen den 28. februar (29. ved skuddår). Fristen er overholdt dersom nettselskapet har sendt sin underretning til kunden innen fristen.

RME anerkjenner at det kan oppstå tilfeller der det ikke er driftsmessig forsvarlig at kunden mater inn hele kapasiteten på nettet, men hvor nettselskapet ikke har underrettet kunden om det innen fristen. Dette må nettselskapet bære konsekvensene av. RME forutsetter at nettselskapet gjør nødvendige tiltak for at tilknytningen skal bli driftsmessig forsvarlig.

6.7 Når tilknytning ikke er driftsmessig forsvarlig

Dersom nettselskapets vurdering er at tilknytningen ikke er driftsmessig forsvarlig, må nettselskapet underrette kunden om dette. Det er ikke nødvendig å begrunne hvorfor tiltak er nødvendig eller hvilke tiltak som må gjøres, men kunden har rett på innsyn i DF-vurderingen, jf. NEM § 3-7.

Nettselskapet må gjøre nødvendige tiltak for at produksjonsanlegget kan tilknyttes uten ugrunnet opphold. Dette gjelder uavhengig av om nettselskapet overholdt underrettelsesfristen, eller ikke. Dersom nettselskapet ikke har overholdt fristen, kan kunden installere og idriftsette anlegget uten å måtte vente på at nettselskapet skal gjøre tiltak.

Etter gjeldende forvaltningspraksis skal ikke nettselskapet kreve betaling for dette, med mindre kunden også har bedt om økt kapasitet. Det betyr at nettselskapet ikke skal kreve betalt såfremt produksjonsanlegget kan installeres innenfor kundens hovedsikring (OV).

6.8 Om RMEs valg av regulering

Den forenklete tilknytningsprosessen kunne vært regulert på flere måter. Den kunne vært tatt inn som et nytt ledd i NEM § 3-1 om leveringsplikten eller NEM § 3-3 om tilknytningsplikt for produksjon. Vi mener likevel at det er mest hensiktsmessig å tilføye en ny bestemmelse i NEM. Vi anbefaler derfor å regulere forenklet tilknytningsprosess for små produksjonsanlegg i ny NEM § 3-3a.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil ha økonomiske og administrative konsekvenser. Det skilles mellom konsekvenser for nettselskapene, nettkundene og andre.

7.1 Konsekvenser av forenklet tilknytningsprosess

Forslaget innebærer at slutt kunder som allerede er tilknyttet nettet skal få svar på hvorvidt det er driftsmessig forsvarlig å etablere produksjonsanlegg for fornybar energi innen én måned. For å sikre at dette ikke påvirker leveringspåliteligheten, må nettselskapene etablere rutiner som sørger for at de kan foreta en driftsmessig forsvarlighetsvurdering og underrette kunden om utfallet av den, raskt nok.

Forslaget vil bare ha økonomiske og administrative konsekvenser for de kundene som blir omfattet av bestemmelsen. Kunder med større produksjonsanlegg enn terskelen, vil omfattes av den ordinære tilknytningsprosessen.

FOR NETTKUNDENE

Forslaget vil sørge for at kundene raskere får avklart hvorvidt det er driftsmessig forsvarlig å etablere produksjonsanlegg bak tilknytningspunktet. Senest innen én måned etter at nettselskapet mottok forespørselen, vil kunden få vite om produksjonsanlegget kan settes i drift. Ved positivt svar eller hvis kunden ikke får noen underretning, kan kunden legge til grunn at produksjonsanlegget kan tilknyttes. RME antar at det vil kunne gjøre det enklere å ta en investeringsbeslutning.

Den forenklete tilknytningsprosessen innebærer ingen stor endring sammenlignet med gjeldende forvaltningspraksis, men prosessen vil være mer transparent for kunden når det fremgår direkte av reguleringen hva som skal til for at kunden kan installere og idriftsette et produksjonsanlegg.

FOR NETTSELSKAPENE

Kunden må underrettes innen én måned hvis det ikke er driftsmessig forsvarlig å tilknytte anlegget. Det er ikke en betydelig innstramning sammenlignet med gjeldende forvaltningspraksis. RME viser til at kunder omfattet av leveringsplikten har rett til å utnytte hovedsikringen fullt ut begge veier og at nettselskapene allerede må oppfylle leveringsplikten «uten ugrunnet opphold». Vår praksis for enkle tilknytningssaker er at nettselskapet som utgangspunkt må gi kunden tilbakemelding innen seks uker for å oppfylle leveringsplikten.⁵²

Nettselskapene må likevel etablere rutiner som sørger for at de kan underrette kunden innen fristen, dersom det ikke er driftsmessig forsvarlig å tilknytte produksjonsanlegget. Hvis nettselskapet vil stille rimelige og saklige krav til hvem, hvor og/eller hvordan kunden kan informere dem om at kunden vil installere et produksjonsanlegg, må de etablere rutiner og prosesser for dette. Dette vil være vilkår for tilknytning som er aktuelle for kunden, og som derfor bør fremgå på nettselskapets hjemmesider.

Hvis nettselskapet ikke overholder underrettelsesfristen og det heller ikke er driftsmessig forsvarlig å tilknytte produksjonsanlegget, må nettselskapet gjøre de tiltak som er nødvendig for at installasjonen skal bli driftsmessig forsvarlig raskt. Dette er nødvendig for å hindre at produksjonsanlegget påvirker leveringspåliteligheten og for å sørge for at leveringskvalitetsforskriftens krav blir overholdt. Vi mener at dette bør være overkommelig og at KILE-risikoen er lav, selv om produksjonsanlegget i teorien kan settes i drift så snart underrettelsesfristen har utløpt.

FOR MYNDIGHETENE

RME antar at det kan oppstå enkelte uenighetssaker knyttet til den nye bestemmelsen, men utover dette kan vi ikke se at innføring av en forenklet tilknytningsprosess for produksjon vil gi økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Vi mener reguleringen vil gjøre tilknytningsprosessen mer transparent, og at den vil kunne være oppklarende for slutt kunder som ønsker å bli plusskunder.

⁵² Se eksempelvis RMEs [vedtak](#) av 12. mars 2026 (202521436-5) med videre henvisninger.

8 Merknader til bestemmelsen

Dette kapittelet gir en utdypende beskrivelse av de foreslåtte endringene i NEM.

8.1 Til ny § 3-3a

Bestemmelsen regulerer hvem som kan omfattes av den forenklete tilknytningsprosessen, hvor stort produksjonsanlegget maksimalt kan være og hva som skal til for at et nettselskap kan nekte kunden å tilknytte produksjonsanlegget. Med sluttbruker menes en sluttbruker, slik det er definert i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 1-3, som allerede er tilknyttet nettet. En forespørsel om å tilknytte et anlegg for fornybar produksjon skal anses som en forespørsel om å bli en plusskunde, jf. forskrift for omsetningskonsesjonærer § 1-3 bokstav m.

Når flere sluttbrukere deler tilknytningspunkt, omfattes hver sluttbruker (hvert målepunkt) av den forenklete tilknytningsprosessen. Det betyr at begrensningen for hvor stort et produksjonsanlegg kan være etter den forenklete tilknytningsprosessen også gjelder per målepunkt. Rettigheten kan ikke overføres mellom målepunkt bak samme tilknytningspunkt.

Et «anlegg for fornybar produksjon» er et anlegg som produserer fornybar energi, jf. forskrift om opprinnelsesgarantier for produksjon av elektrisk energi § 3 bokstav b. Formuleringen «anleggets installerte effekt (AC)» skal forstås likt som etter forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 6-17 tredje ledd. For produksjonsanlegg med vekselretter, avgjør nominell effekt i vekselretteren hva anleggets installerte effekt er.

Det er kundens tilknytningspunkt som skal legges til grunn ved vurderingen av om kunden har en tilknytning på én- eller trefase. Kunden har trefase hvis det er trefase i det eiermessige skillet mellom kundens og nettselskapets anlegg (normalt klemme på vegg eller ved innføring gjennom grunnmur). Det betyr at sluttbrukeren kan ha «tilknytning på trefase», selv om kundens målepunkt er énfase. RME viser til at det ikke er uvanlig å fordele fasene mellom ulike brukere av kundens elektriske installasjon.

Kunden kan installere og sette produksjonsanlegget i drift med mindre de to kumulative vilkårene i bokstav a og b er oppfylt.

For å oppfylle vilkåret i bokstav a, er det tilstrekkelig at kunden får beskjed om at tilknytning ikke er driftsmessig forsvarlig. Underrettelsen må være skriftlig. Det er ikke krav til at underrettelsen må inneholde en begrunnelse for hvorfor tilknytning ikke er driftsmessig forsvarlig eller en beskrivelse av hvilke tiltak som er nødvendig for at tilknytningen skal bli driftsmessig forsvarlig.

For å oppfylle vilkåret i bokstav b, må nettselskapet sende den skriftlige underrettelsen til kunden innen én måned fra nettselskapet mottok forespørselen. Fristen begynner å løpe når nettselskapet mottok forespørselen. Nettselskapet kan stille saklige og rimelige krav til hva en forespørsel må inneholde, og til hvem og hvordan forespørselen må fremsettes. Det er tidspunktet nettselskapet sendte underrettelsen som avgjør om fristen er overholdt. Fristen på én måned regnes fra dato til dato, jf. domstolloven § 148. Mottok nettselskapet forespørselen 14. april, utløper fristen 14. mai. Hvis nettselskapet mottok forespørselen 31. januar utløper fristen den 28. februar (29. februar i skuddår).

9 Forslag til endringer i forskrift om netregulering og energimarkedet

I forskrift av 24. oktober 2019 nr. 1413 om netregulering og energimarkedet (NEM) gjøres følgende endringer:

Kapittel 3. Leverings- og tilknytningsplikt

Ny NEM § 3-3a skal lyde:

§ 3-3a Forenklet tilknytningsprosess for små produksjonsanlegg

Sluttbrukere kan tilknytte anlegg for fornybar produksjon når anleggets installerte effekt (AC) er inntil 11 kW ved tilknytning på trefase eller inntil 6 kW ved tilknytning på énfase, med mindre:

- a. nettselskapet underretter kunden om at tilknytningen ikke er driftsmessig forsvarlig, og*
- b. underrettelsen sendes til kunden innen én måned fra nettselskapet mottok forespørselen.*

Reguleringsmyndigheten for energi

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0310 Oslo
Telefon: (+47) 22 95 95 95

<https://www.nve.no/reguleringsmyndigheten/>